

In the Supreme Court of South Africa In die Hooggeregshof van Suid-Afrika

(Appel DIVISION).
AFDELING).

APPEAL IN CRIMINAL CASE.
APPEL IN STRAFSAK.

LEWIS GERHARDUS MAHNE

Appellant.

versus/teen

DIE STAAT

Respondent.

Appellant's Attorney Symington &
Prokureur van Appellant De KOK

Respondent's Attorney P. G. (proterien)
Prokureur van Respondent

Appellant's Advocate De KOK
Advokaat van Appellant

Respondent's Advocate P. G. (proterien)
Advokaat van Respondent

Set down for hearing on 19-5-70
Op die rol geplaas vir verhoor op

25.7.

(T.P.A.)

Handwritten notes:
Korrespondent...
...
...
...
...
...

Handwritten: 1m Blerz 11.11.70

APPEL VAN DIE HAND GEWYS.

Handwritten signature:
GRIFFIER.
2.6.1970

Handwritten: NOTEN van B. 2.11.70

IN DIE HOOGGEREGSHOF VAN SUID-AFRIKA.

(APPÈL-AFDELING)

In die saak tussen:

PETRUS GERHARDUS MAHNE.....Appellant

en

DIE STAAT.....Respondent

Coram: VAN BLERK, HOLMES et TROLLIP A.RR.

Verhoor: 19 Mei 1970

Gelewer: 2 Junie 1970

U I T S P R A A K.

VAN BLERK A.R.:

In die Witwatersrandse Afdeling is die appellant, n ses-en-twintigjarige blanke man, by n voortgesette verhoor skuldig bevind aan n aanklag van verkragting en n aanklag van regsverydeling. Hy is gevonniss tot vyf jaar gevangenisstraf. Die twee aanklagtes is vir die doeleindes van vonnis as een beskou.

Met verlof van die verhoorregter kom die appellant nou in

hoër...../2

hoër beroep teen die skuldigbevindings.

Die klaagster in die aanklag van verkragting is 'n sewentienjarige Bantoedogter wat ten tyde van die voorval, die aand van 5 Julie 1969, by haar ouers, John Matwane en Anne, ingewoon het. Hul huis was ongeveer vier myl buite-kant Bloemhof-dorp. Die appellant was toentertyd 'n polisie-konstabel gestasioneer op Bloemhof. Die klaagster was toe reeds bekend aan die appellant. Laasgenoemde sê enige maande voor die gebeure het hy geleentheid gehad om 'n aanrandingsaak teen haar, haar ma en twee broers van haar te ondersoek en is deur hul gevra om te kyk of hul nie 'n opgeskorte vonnis kan kry nie. Klaagster en haar broers het opgeskorte vonnisse gekry en na die verhoor het klaagster se vader, John, hom bedank vir wat hy - soos John gedi^k₁ het - vir die kinders gedoen het.

Dit is gemene saak dat appellant laat die Saterdagand van 5 Julie, toe dit reeds donker was, met sy private voertuig, 'n bakkie, by klaagster se ouers se huis aangekom het. Volgens klaagster se vader, John, het

appellant hom gevra om die klaagster te roep. Op appellant se versoek het klaagster en John by appellant voor in die bakkie geklim. Klaagster het tussen appellant en John gesit. Klaagster en John verklaar dat op die voorwendsel dat hy n verklaring van klaagster wou neem in verband met n gewaande aanranding op haar deur haar vryer, het appellant, ten spyte van haar ontkenning van sodanige aanranding op haar, met haar en John in die Bloemhof rigting gery. Na hy so ongeveer 300 tree gery het, het hy gesê dat John, wat teensinniglik saangery het, maar kan afklim.

Klaagster sê dat na John afgeklim het, het appellant met haar vir ongeveer drie myl aangery. Sy was onder die indruk hy is op pad na die polisiestasie, maar hy draai toe af en hou stil. Hy vra haar om met hom te slaap, maar sy weier. Sy sê sy kan dit nie met n witman doen nie. Hy haal toe n vuurwapen te voorskyn en dreig haar daarmee.

~~Hy trek haar broek af en breek die rek daarvan. Hy druk~~
haar op haar rug neer op die sitbank en hou gemeenskap met haar. Toe hy klaar is, ry hy met haar terug en laai

haar naby haar huis af. Toe sy terug loop huis toe kyk sy na die nommer van die voertuig waarmee die appellant toe weggery het. Omdat sy gesien het dat haar ma al geslaap het en omdat daar ook besoekers was, het sy gaan slaap en eers die volgende oggend n rapport aan haar moeder gemaak. Haar ouers is dieselfde oggend na die polisiestasie op Bloemhof, waarheen sy ook gegaan het. Die appellant was die oggend op diens in die aanklagkantoor en appellant se moeder het hom daar, volgens sy getuienis, op sy navraag oor wat haar klagte is, meegedeel dat die klaagster die vorige aand deur n blanke man verkrag is. Appellant het Bantoe konstabel, Mojaki, toe opdrag gegee om n skriftelike verklaring van die klaagster te neem. Dit is gedaan. Volgens Mojaki het klaagster nie die naam genoem van die blanke man wat die daad sou gepleeg het nie. Hy (Mojaki) sê hy het nadat die verklaring geneem is klaagster se vader (John) gevra wie die blanke is, waarop John "met sy kop" na appellant gewys het. Die appellant is dus nie

in die verklaring genoem nie.

Dit is gemene saak dat appellant die verklaring vernietig het, dat hy in stryd met sy pligte versuim het om n saakdossier van die beweerde verkragting te open en om n aantekening in die polisieregisters ten opsigte van die beweerde verkragting te maak. Dit is ook gemene saak dat hy die dag na die klagte ingedien is - die Maandag - n brief deur hom geskryf en onderteken aan klaagster se moeder gegee het waarin hy meld dat hy veertig skape vir die bedrag van R150-00 aan haar verkoop het, maar dat die skape in sy besit bly tot tyd en wyl sy dit wil ontvang.

Die Staat het in die klagstaat beweer dat die 40 skape in der waarheid n omkoopprys aan die ouers van klaagster is ~~ten~~ einde hul te beweeg om die ingediende klag te laat vaar. Op hierdie laasgenoemde bewering en appellant se vernietiging van die verklaring, asook op sy versuim om sy voorgeskrewe pligte ter boekstaving van die klag na te kom,

is die aanklag van regsverydeling gebaseer.

Die appellant getuig dat hy die betrokke Saterdagavond - hy was toe nie aan diens nie en was alleen, sy vrou en kinders was by haar ouers in die distrik - in 'n straat in Bloemhof opgemerk het dat 'n blanke man daar loop terwyl twee ~~By~~^{an} Bantoevrouens kort agter hom aangekom het. Op grond van inligting wat hy gehad het, omtrent die persoon het hy besluit om hom met 'n lokvink te betrap. Hy het geweet hy mag nie van 'n lokvink gebruikmaak en 'n lokval stel nie omdat hy nie magtiging daartoe gehad het nie. Maar hy sê hy het dit probeer doen, om indruk by sy hoofde te maak as sy poging slaag. Hy het dadelik besluit om na John te gaan om hom te help om 'n lokvink te kry. Hy het klaagster in gedagte gehad en gedink dat John wat dank aan hom verskuldig is, hom sal help in sy poging. Dit is die rede waarom hy die aand na klaagster se huis gegaan het, en met beide, klaagster en John se toestemming die klaagster by hom in sy bakkie geneem het. Klaagster het ingestem om as lokvink op te tree. John het 'n kort distansie saamgery

en toe afgeklim. Hy is toe met klaagster alleen by h~~am~~ voor in die bakkie op pad na Bloemhof. Hy moes later terugdraai en klaagster huis toe neem want sy wou nie meer lokvink speel nie. Die volgende dag - die Sondag daar by die polisiestasie - het John na hom gekom en gesê: "Gee vir ou Annie £50 sodat sy haar bek kan hou.... " Toe hy vra waarvoor hy die geld moet gee, sê John dat hy (appellant) daarvan beskuldig word dat hy geslagsverkeer met klaagster gehad het. Daarop het hy toe vir John gesê: "Dit is nou die grootste nonsens onder die son. Laat hulle aangaan en laat Mojaki hulle verklarings neem sodat die saak ondersoek word."

Hy het by Mojaki die verklaring van klaagster geneem en besluit om die saak agterweë te hou totdat sy hoof, kaptein Van Wyk, die volgende week van Lichtenburg kom sodat hy die aangeleentheid - die feit dat sy naam in gedrang is ~~en hy afgepers word - met hom kan bespreek.~~ Om tyd te wen het hy die Maandag na John se huis gegaan om die brief, waarin hy sê dat hy 50 skape aan Anne verkoop, aan laasgenoemde

te oorhandig. Die Dinsdag het hy die verklaring deur klaagster gemaak vernietig. Hy het dit gedoen omdat hy gemeen het dat kaptein Van Wyk 'n ander verklaring sou neem en hy wou nie die verklaring in die polisiestasie laat "rond lê" sodat iemand daarop kan handel en moontlik op informasie daarvan 'n saak "oop maak nie."

Op die 10de, die Donderdag, het hy kaptein Mostert gespreek en gesê dat hy afgepers word deur 'n Bantoeman wat beweer dat hy (appellant) sy beeste in 'n kamp van die Departement van Waterwese laat wei. Later sê hy weer dat die Bantoeman beweer dat hy verkragting gepleeg het. Die rede waarom hy die Saterdagmiddag by klaagster se ouerhuis was, vertel hy vir kaptein Mostert, is dat hy na 'n bees gaan soek het. Dit is duidelik dat sy relaas van 'n beoogde lokval deur hom en 'n gepoogde afpersing deur klaagster se ouers 'n versionne verhaal is.

Die getuienis oor die daad self is slegs dié van die klaagster. Die mediese ondersoek van klaagster wat vyf dae na die beweerde daad plaasgevind het, het niks

opgelewer nie. Klaagster was nie n maagd nie gevolglik
het die ondersoek van die genitalia niks gebaat nie.

Sy het geen beserings opgedoen nie. Uit vrees vir die
dreigement met die vuurwapen het sy nie met die appellant
geworstel nie. Sy het nie dieselfde aand n rapport aan haar
ouers gemaak nie maar daarmee gewag tot die volgende oggend.
Soos reeds gemeld wou sy nie haar moeder die aand van die
gebeure vertel nie want sy het gedink haar ma slaap al,
en daar was besoekers in die huis. Die verhoorregter sê
sy het nie onintelligent voorgekom nie en het die indruk
geskep dat sy n tipiese plattelandse Bantoedogter is, wie
se uitkyk oor die witman nog hoofsaaklik een van onder-
danigheid is, en wat nog nie so gesofistikeerd en wêreldwys
is as haar stedelike susters nie, en dat sy nog onder die
gesag van haar pa en ma staan. Anne, klaagster se moeder,
het die indruk geskep dat sy wesenlik die waarheid praat.

~~Sy erken dat sy bereid was om die veertig skape te aanvaar.~~

Dit is alombekend dat die Bantoe dit as genoegdoening vir
die geslagsdaad sou beskou. Sy het haar man John nie vertrou
nie. En dit is selfs by die lees van die getuienis duidelik

dat hy n sinistêre rol gespeel het. Van hom sê die verhoorregter, hy is n produk van die witman se korruptiewe invloed. Sy getuienis is met versigtigheid bejeën en slegs aanvaar waar dit bestaanbaar is met dié van klaagster en haar moeder. Die indruk wat die getuie Mojaki geskep het, is dat hy die appellant beskerm.

Die appellant se verweer dat die daad hom valselik opgesweer is en dat hy afgepers is, is verwerp.

Ten spyte daarvan dat sekere aspekte van die Staat se saak "nie baie bevredigend" bevind is nie het die verhoorregter tot die gevolgtrekking gekom, in ag genome appellant se optrede na die daad, en al die faktore wat die beweerde poging tot afpersing omring en by afwesigheid van enige aanduiding van enige motief waarom die Staatsgetuies n valse klag sou indien, dat hy skuldig is aan verkragting. Hy is ook aan die misdaad van regsverydeling, soos hom ten laste gelê, skuldig bevind.

Namens appellant is betoog dat die verhoorhof fouteer het deur te bevind dat die onbevredigende getuienis deur die Staat voorgelê versterk is deur die afwesigheid

van n motief by klaagster en haar ouers, en deur appellant se optrede na die Saterdagavond. En daar is op gewys dat die Staat slegs bewys het dat appellant en klaagster by geleentheid die aand alleen saam was en dat dit slegs haar getuienis is wat gemeenskap en gebrek aan toestemming kan bewys.

Dit is dus net die woord van n enkele getuie wat die Staat op gesteun het, en dat by die oorweging van haar getuienis, so gaan die betoog voort, nie ag geslaan is op die versigtigheidsreël wat hier van toepassing is nie.

Wat laasgenoemde kritiek betref, is dit wel so dat dit nie uitdruklik in die uitspraak genoem is dat by die beoordeeling van klaagster se getuienis tot versigtigheid gemaak is nie, maar dit is duidelik uit die breedvoerige uiteensetting deur die verhoorregter van sy kritiek x op die getuienis dat hy dit met nougesette omsigtigheid oorweeg het. Dit is kwalik te bedink dat die verhoorregter nie bewus was van die

~~gevaar wat die aanvaarding van n enkele getuie se getuienis~~
in n saak soos die onderhawige inhoud nie. Basies is daar

geen fout te vind met die verhoorregter se proses van redenering nie. As die saak as n geheel beskou word dan kan dit nie gesê word dat die afwesigheid van motief vir n valse opswering van die daad, en die latere optrede van die appellant ~~as~~ te hoog aangeslaan is nie.

Die agtergrond van die geval moet nie uit die oog verloor word nie. Dit is nie die geval hier dat die klaagster wildvreemd aan die appellant was nie. Hy het haar geken en, soos die verhoorregter opgemerk het, dit wil voorkom dat hy n ogie op haar gehad het. Daardie aand het hy aan haar gedink as n jongvrou wat seksueel so aantreklik is dat sy n blanke man sal lok. (Sy was ook lig van kleur.) Hy was die aand alleen - sy gesin was weg. Hy het n geleentheid gesien in die guns wat hy aan John bewys het, altans John het gedink dat n guns aan hom bewys is. En dis nie onwaarskynlik nie dat hy kans gesien het om John se medewerking te kry as hy die klaagster wil gaan haal. Die aanduidings is dat John wel oogluikend toegesien het dat appellant met die klaagster alleen in die nag wegry.

John het hom ook nie veel gesteur aan klaagster en gevra of sy gewillig is om in die bakkie te klim nie. Hy het net aan haar gesê: "Hoor jy wat sê die polisieman, hy wil jou saam neem." Dit is ook duidelik dat klaagster se moeder, Anne, haar bedenkinge oor John se aandeel in die gebeure gehad het.

As die appellant se latere optrede met inagneming van die voorgaande in oorweging geneem word, dan is dit seker 'n faktor wat, soos die verhoorhof gedoen het, teen hom in aanmerking geneem kan word.

As die appellant se getuienis verwerp word - en dit is ^{tereg} verwerp - dan is die Staatsaak kort gestel soos volg:

Die appellant het die aand met klaagster langs hom voor in sy bakkie weggery; die enigste redelike afleiding is dat hy haar saam met hom geneem het om met haar ontug te pleeg; die klaagster getuig dat hy wel gemeenskap met haar gehad het,

~~en laastens is dit bewys dat appellant skriftelik onderneem~~

het om aan klaagster se moeder 'n omkoopprys in die vorm van skape te gee. Hierdie bewys regverdig die bevinding dat die verkragting plaasgevind het en dat dit 'n berekende misdaad was.

Wat die tweede aanklag betref, kan daar ook geen twyfel
wees nie dat hy wel skuldig is aan die misdryf van
regsverydeling.

Die appèl word van die hand gewys.

HOLMES A.R.	}	STEM SAAM
TROLLIP A.R.		

P. J. van Blerk

P.J. VAN BLERK.